

Syllabus and Course Scheme
Academic year 2017-18

BA- Urdu
Exam.-2018

UNIVERSITY OF KOTA
MBS Marg, Swami Vivekanand Nagar,
Kota - 324 005, Rajasthan, India
Website: uok.ac.in

बी.ए. पार्ट प्रथम – उर्दू—2018

योजना

दो प्रश्न पत्र	न्यूनतम अंक 72	अधिकतम अंक 200
प्रथम प्रश्न पत्र	समय 3 घंटे	अधिकतम अंक 100
द्वितीय प्रश्न पत्र	समय 3 घंटे	अधिकतम अंक 100

प्रथम प्रश्न पत्र – “नस्र और ड्रामा”

समय 3 घंटे

अंक 100

पाठ्यक्रम पांच इकाई में विभाजित है लेकिन प्रश्न पत्र 3 खण्ड में विभाजित होगा। जो इस प्रकार है :-

- खण्ड अ :** इस खण्ड में एक अनिवार्य प्रश्न जिसमें प्रत्येक इकाई से 02 लघु प्रश्न लेते हुए कुल 10 लघु प्रश्न होंगे। प्रत्येक लघु प्रश्न का उत्तर लगभग 20 शब्दों में होगा। कुल अंक : 10
- खण्ड ब :** इस खण्ड में प्रत्येक इकाई से 02 प्रश्न लेते हुए कुल 10 प्रश्न होंगे। प्रत्येक इकाई से एक प्रश्न का चयन करते हुए कुल 5 प्रश्नों के उत्तर देने होंगे। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर लगभग 250 शब्दों में होगा। कुल अंक : 50
- खण्ड स :** इस खण्ड में 4 प्रश्न वर्णनात्मक होंगे। (प्रश्न में भाग भी हो सकते हैं) जो सभी इकाइयों में से दिए जावेंगे, किन्तु एक इकाई से एक से अधिक प्रश्न नहीं होगा। दो प्रश्नों के उत्तर दिये जाने हैं। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर लगभग 500 शब्दों में होगा। कुल अंक : 40

नोट : Section-C में एक लाज़मी सवाल तशरीह पर मुश्तमिल होगा।

इकाई – 1

मुतालए मत्न बराए तशरीह व सवालात।

इकाई – 2

उर्दू के नस्र निगारों मुल्ला वजही, मीर अम्मन, रतननाथ सरशार, मिर्जा गालिब, सर सय्यद, डिप्टी नजीर अहमद, मौलाना अल्ताफ हुसैन हाली, मोहम्मद हुसैन आजाद के हवाले से सवानही और कारनामों पर मुश्तमिल सवालात निसाब में शामिल असबाक की रोशनी में। खुलासा तजज़िया और मरकज़ी ख्याल से बहस।

इकाई – 3

उर्दू नस्र के फ़रोग में ख़्वाजा हसन निज़ामी, अबुल कलाम आज़ाद, मुन्शी प्रेमचन्द, पितरस बुख़ारी, मिर्जा फ़रहतअल्लाह बेग।

जदीद उर्दू नस्र के मअमारों मौलवी अब्दुल हक, आल अहमद सूरूर, अहतशाम हुसैन और खुर्शीदउलइस्लाम के कारनामों पर सवालात निसाब में शामिल असबाक की रोशनी में। खुलासा, तजज़िया और मरकज़ी ख्याल से बहस।

इकाई – 4

- 1 उर्दू ड्रामा निगारी का आगाज़ व इरतिका
- 2 ड्रामे का फ़न और अज्जाये तरकीबी पर सवालात।

इकाई – 5

- 1 कृष्ण चन्दर की ड्रामा निगारी।
- 2 दरवाज़े खोल दो का तनकीदी जायजा प्लाट, किरदार और ज़बान व ब्यान की रोशनी में।
- 3 ड्रामा दरवाज़े खोल दो के मरकज़ी ख्याल से बहस।
उर्दू में ड्रामा निगारी की तारीख।

निसाबी कुतब :-

- 1 मैयार अदब : हिस्सा नसर एज्यूकेशनल बुक हाउस, अलीगढ़
- 2 दरवाजे खोल दो (झामा) कृष्ण चन्दर नाशिर मकतबा जामिया मिल्लिया जामिया नगर, नई दिल्ली

द्वितीय प्रश्न पत्र— “शाइरी, बलागत और असनाफे शाइरी”

समय : 3 घंटे

पूर्णांक : 100

पाठ्यक्रम पांच इकाई में विभाजित है लेकिन प्रश्न पत्र 3 खण्ड में विभाजित होगा। जो इस प्रकार है :-

खण्ड अ : इस खण्ड में एक अनिवार्य प्रश्न जिसमें प्रत्येक इकाई से 02 लघु प्रश्न लेते हुए कुल 10 लघु प्रश्न होंगे। प्रत्येक लघु प्रश्न का उत्तर लगभग 20 शब्दों में होगा। कुल अंक : 10

खण्ड ब : इस खण्ड में प्रत्येक इकाई से 02 प्रश्न लेते हुए कुल 10 प्रश्न होंगे। प्रत्येक इकाई से एक प्रश्न का चयन करते हुए कुल 5 प्रश्नों के उत्तर देने होंगे। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर लगभग 250 शब्दों में होगा। कुल अंक : 50

खण्ड स : इस खण्ड में 4 प्रश्न वर्णनात्मक होंगे। (प्रश्न में भाग भी हो सकते हैं) जो सभी इकाइयों में से दिए जावेंगे, किन्तु एक इकाई से एक से अधिक प्रश्न नहीं होगा। दो प्रश्नों के उत्तर दिये जाने हैं। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर लगभग 500 शब्दों में होगा। कुल अंक : 40

नोट : Section-C में एक लाजमी सवाल तशरीह पर मुश्तमिल होगा, जो गज़लियात और मन्जूमात पर मुश्तमिल होगा।

इकाई — 1

निसाब में शामिल गज़लियात बराए तशरीह व सवालात।

इकाई — 2

निसाब में शामिल मन्जूमात का खुलासा, तशरीह और सवालात।

इकाई — 3

निसाब में शामिल गज़ल गौ शोअरा पर सवानही और तनकीदी सवालात। निसाब में शामिल नज़्म गौ शोअरा के फ़िक्र व फ़न और सवानह पर तबसरा।

इकाई — 4

गज़ल की तारीफ़ और अज्जाए तरकीबी।
उर्दू में गज़ल गोई की तारीख।
उर्दू गज़ल की खुसूसियात
उर्दू में नज़्म गोई का तदरीजी इरतिका।

इकाई — 5 बलागत और असनाफे शाइरी का तआरूफ

असानाफे शायरी : क़िल्आ, क़सीदा, मरसिया, मसनवी, तारीफ़ और तारीख।

बलागत — 1. इस्तेआरा 2. इश्तेकाक 3. ईहाम 4. तजाहुले आरिफ़ाना 5. तजनीस 6. तशबीह 7. तज़ाद 8. हुस्न-ए-तालील 9. तलमीह 10. सियाकतुल आदाद 11. लफ़्फ़ो नश्र 12. मुबालेगा 13. मजाज़ 14. मिराअतुननज़ीर।

निसाबी कुतब :

- 1 शहपारे
 - 2 नाशिर राम नारायण इलाहाबाद
- गज़लियात :- मीर, आतिश, ग़ालिब, फ़ैज़ और अज़ीज़

مَنْجُورَات :- نَجِير، جُوش، هَالِي، إِكْبَال

B.A. Part 1 (Urdu) بی اے سال اول (اردو) (Paper - I) "Nasar & Drama"

پُرچہ اول : ” نثر اور ڈراما “

کل نمبر : ۱۰۰

وقت : تین گھنٹے

نصاب پانچ یونٹ پر مشتمل ہوگا۔
لیکن

پُرچہ تین حصوں پر مشتمل ہوگا جس کی تفصیل اس طرح ہے
حصہ اول : اس حصہ میں ایک لازمی سوال جس میں ہر یونٹ سے دو
مختصر سوال لیتے ہوئے کل دس (۱۰) مختصر سوالات ہونگے
ہر مختصر سوال کا جواب تقریباً بیس (۲۰) الفاظ میں ہوگا۔
کل نمبر ۱۰

حصہ دوم : اس حصہ میں ہر یونٹ سے دو سوال لیتے ہوئے کل
دس (۱۰) سوال ہونگے۔ ہر یونٹ سے ایک سوال کا انتخاب
کرتے ہوئے کل پانچ سوالات کے جوابات تحریر کرنے
ہونگے۔ ہر سوال کا جواب تقریباً ۲۵۰ الفاظ میں ہوگا۔
کل نمبر ۵۰

حصہ سوم : اس حصہ میں چار سوال تفصیلی ہونگے (سوالات کے حصہ
بھی ہو سکتے ہیں) جو بھی یونٹ میں سے دئے جائیں گے
لیکن ایک یونٹ میں سے ایک سے زیادہ سوال نہیں ہوگا۔
صرف دو سوال کے جواب دینا ہے ہر جواب میں تقریباً
۵۰۰ الفاظ ہونگے۔
کل نمبر ۴۰

(Unit - I)

مطالعہ متن برائے تشریح و سوالات

(Unit - II)

اردو کے نثر نگاروں ملا دجھی میر امن، رتن ناتھ سرشار، مرزا غالب، مر سید، ڈپٹی نذیر احمد، مولانا الطاف حسین حالی، محمد حسین آزاد کے حوالے سے سوانحی اور کارناموں پر مشتمل سوالات نصاب میں شامل اسباق کے روشنی میں خلاصہ تجزیہ اور مرکزی خیال سے بحث

(Unit - III)

اردو نثر کے فروغ میں خواجہ حسن نظامی، ابوالکلام آزاد، منشی پریم چند، نطرس بخاری، مرزا فرحت اللہ بیگ کے فکر و فن پر تبصرہ، (۱) جدید اردو نثر کے معماروں مولوی عبدالحق، آل احمد سرور، احتشام حسین اور خورشید الاسلام کے کارناموں پر سوالات نصاب میں شامل اسباق کی روشنی میں خلاصہ تجزیہ اور مرکزی خیال سے بحث

(Unit - IV)

- (۱) اردو ڈرامہ نگاری کا آغاز و ارتقاء
- (۲) ڈرامے کا فن اور اجزائے ترکیبی پر سوال

(Unit - V)

- ۱۔ کرشن چندر کی ڈرامہ نگاری
۲۔ دروازے کھول دو کا تنقیدی جائزہ پلاٹ ، کردار اور زبان و بیان کی روشنی میں۔

۳۔ ڈرامہ دروازے کھول دو کے مرکزی خیال سے بحث

نصابی کتب۔ (۱) معیار ادب (حصہ نثر)
ایجوکیشنل بک ہاؤس علی گڑھ۔

(۲) دروازے کھول دو (ڈرامہ) کرشن چندر

ملکتیہ جامعہ ملیہ ، جامعہ نگر نئی دہلی۔

نوٹ : سیکشن 'C' میں ایک لازمی سوال تشریح پر مشتمل ہوگا۔

بی اے سال اول (اُردو) B.A. Part 1 (Urdu)

(Paper-II) "Shayri, Balagat & Asnaf-e-Shayri"

پرچہ دوم : ”شاعری بلاغت اور اصناف شاعری“

وقت : تین گھنٹے

کل نمبر : ۱۰۰

نصاب پانچ یونٹ پر مشتمل ہوگا۔

لیکن
پرچہ تین حصوں پر مشتمل ہوگا جس کی تفصیل اس طرح ہے

حصہ اول : اس حصہ میں ایک لازمی سوال جس میں ہر یونٹ سے دو

مختصر سوال لیتے ہوئے کل دس (۱۰) مختصر سوالات ہونگے

مختصر سوال کا جواب تقریباً بیس (۲۰) الفاظ میں ہوگا۔

کل نمبر ۱۰

حصہ دوم : اس حصہ میں ہر یونٹ سے دو سوال لیتے ہوئے کل دس (۱۰) سوال ہونگے۔ ہر یونٹ سے ایک سوال کا انتخاب کرتے ہوئے کل پانچ سوالات کے جوابات تحریر کرنے ہونگے۔ ہر سوال کا جواب تقریباً ۲۵۰ الفاظ میں ہوگا۔

کل نمبر ۵۰
 حصہ سوم : اس حصہ میں چار سوال تفصیلی ہونگے (سوالات کے حصہ بھی ہو سکتے ہیں) جو کبھی یونٹ میں سے دئے جائیں گے لیکن ایک یونٹ میں سے ایک سے زیادہ سوال نہیں ہوگا۔ صرف دو سوال کے جواب دینا ہے ہر جواب میں تقریباً ۵۰۰ الفاظ ہونگے۔
 کل نمبر ۴۰

(Unit - I)

نصاب میں شامل غزلیات برائے تشریح و سوالات

(Unit - II)

نصاب میں شامل منظومات کی تشریح، خلاصہ اور سوالات

(Unit - III)

نصاب میں شامل غزل گو شعراء پر سوانحی اور تنقیدی سوالات
 نصاب میں شامل نظم گو شعراء کے فکر و فن اور سوانح پر تبصرہ

: (Unit - IV)

غزل کی تعریف اور اجزائے ترکیبی

اردو میں غزل گوئی کی تاریخ

اردو غزل کی خصوصیات

اردو میں نظم گوئی کا تدریجی ارتقاء

(Unit - V)

اصنافِ شاعری : قطعہ، قصیدہ، مرثیہ، مثنوی، تعریف اور تاریخ

بلاغت : استعارہ، اشتقاق، ایہام، تجاہل، عارفانہ

تجنیس، تشبیہ، تضاد، حسنِ تعلیل، تلمیح

سیاق و سباق، لفظ و نشر، مبالغہ، مجاز، مراعات، النظیر

نصابی کتب۔ (۱) شہ پارے (۲) ناشر رام نارائن الہ آباد

غزلیات :- میر، آتش، غالب، فیض اور عزیز

منظومات :- نظیر، جوش، حالی، اقبال

نوٹ : سیکشن 'C' میں ایک لازمی سوال تشریح پر مشتمل ہوگا۔

बी.ए. पार्ट द्वितीय— उर्दू—2018

योजना

दो प्रश्न पत्र

न्यूनतम अंक 72

अधिकतम अंक 200

प्रथम प्रश्न पत्र

समय 3 घंटे

अधिकतम अंक 100

द्वितीय प्रश्न पत्र

समय 3 घंटे

अधिकतम अंक 100

पाठ्यक्रम

प्रथम प्रश्न पत्र—नस्र, नाँविल और मज़मून

समय : 3 घंटे

अधिकतम अंक : 100

पाठ्यक्रम पांच इकाई में विभाजित है लेकिन प्रश्न पत्र 3 खण्ड में विभाजित होगा। जो इस प्रकार है :-

खण्ड अ : इस खण्ड में एक अनिवार्य प्रश्न जिसमें प्रत्येक इकाई से 02 लघु प्रश्न लेते हुए कुल 10 लघु प्रश्न होंगे।
प्रत्येक लघु प्रश्न का उत्तर लगभग 20 शब्दों में होगा।
कुल अंक: 10

खण्ड ब : इस खण्ड में प्रत्येक इकाई से 02 प्रश्न लेते हुए कुल 10 प्रश्न होंगे। प्रत्येक इकाई से एक प्रश्न का चयन करते हुए कुल 5 प्रश्नों के उत्तर देने होंगे। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर लगभग 250 शब्दों में होगा।
कुल अंक : 50

खण्ड स : इस खण्ड में 4 प्रश्न वर्णनात्मक होंगे। (प्रश्न में भाग भी हो सकते हैं) जो सभी इकाइयों में से दिए जावेंगे, किन्तु एक इकाई से एक से अधिक प्रश्न नहीं होगा। दो प्रश्नों के उत्तर दिये जाने हैं। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर लगभग 500 शब्दों में होगा।
कुल अंक : 40

नोट : Section-C में एक लाजमी सवाल तशरीह पर मुश्तमिल होगा।

इकाई — 1

मुताला—ए—मत्न : बराए तशरीह और सवालात

इकाई — 2

निसाब में शामिल नस्र निगारों की स्वानेह और अदबी ख़िदमात

इकाई — 3

निसाब में शामिल नाँविल का तनकोदी व फन्नी जायज़ा
प्रेमचन्द की नाँविल निगारी का जायज़ा

इकाई — 4

नाँविल का फ़न।
उर्दू में नाँविल निगारी की तारीख़।

इकाई — 5

मज़मून नवीसी का फन्
अदबी और समाजी मौजूआत पर मज़ामीन

पाठ्यक्रम :

- अ इन्तिखाबे नस्र भाग द्वितीय (उत्तर प्रदेश) उर्दू एकेडमी लखनऊ)
ब "बेवा" (नाँविल) लेखक प्रेमचंद।
स गुलदस्ता—ए—मुज़ामीन व इन्शापरदाज़ी
डॉ. मोहम्मद आरिफ ख़ान, ऐज्यूकेशनल बुक हाउस, अलीगढ़

द्वितीय प्रश्न पत्र—शायरी और तर्जुमा

समय : 3 घंटे

अधिकतम अंक : 100

पाठ्यक्रम पांच इकाई में विभाजित है लेकिन प्रश्न पत्र 3 खण्ड में विभाजित होगा। जो इस प्रकार है :-

खण्ड अ : इस खण्ड में एक अनिवार्य प्रश्न जिसमें प्रत्येक इकाई से 02 लघु प्रश्न लेते हुए कुल 10 लघु प्रश्न होंगे।
प्रत्येक लघु प्रश्न का उत्तर लगभग 20 शब्दों में होगा। कुल अंक: 10

खण्ड ब : इस खण्ड में प्रत्येक इकाई से 02 प्रश्न लेते हुए कुल 10 प्रश्न होंगे। प्रत्येक इकाई से एक प्रश्न का चयन करते हुए कुल 5 प्रश्नों के उत्तर देने होंगे। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर लगभग 250 शब्दों में होगा।
कुल अंक : 50

खण्ड स : इस खण्ड में 4 प्रश्न वणनात्मक होंगे। (प्रश्न में भाग भी हो सकते हैं) जो सभी इकाईयों में से दिए जावेंगे, किन्तु एक इकाई से एक से अधिक प्रश्न नहीं होगा। दो प्रश्नों के उत्तर दिये जाने हैं। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर लगभग 500 शब्दों में होगा।
कुल अंक : 40

नोट : **Section-C** में एक लाजमी सवाल तशरीह पर मुश्तमिल होगा, जो गज़लियात, मरसिया या कसीदा पर

मुश्तमिल होगा।

इकाई - 1

गज़लियात

- 1 सिन्फ़-ए-गज़ल, फ़न और तारीख।
- 2 निसाब में शामिल गज़लियात बराए तशरीह व सवालात।

इकाई - 2

गज़ल गो शोअरा पर सवानही एवं तनकीदी सवालात।

इकाई - 3

कसीदा और मरसिया : मुताल-ए-मत्न बराए तशरीह और सवालात।

इकाई - 4

कसीदा गो और मरसिया निगार शोअरा के फ़िक्रो फ़न और सवानह पर सवालात।

इकाई - 5

- 1 तरजुमा निगारी का फ़न।
- 2 फ़ारसी या हिन्दी इक़तिबास का उर्दू तर्जुमा

पाठ्यपुस्तकें :

- 1 शहपारे : गज़लियात : दर्द, नासिख, मोमिन, हाली,
कसीदा, जोक, वाह-वाह क्या मोतदिल है बागे आलम की हवा।
मर्सिया, अनीस : नमक ख्वाने तकल्लुम है फ़साहत मेरी।
- 2 गुलहा-ए-फ़ारसी, : तदवीन व तर्जुमा : डॉ. सौलत अली खान,
प्रकाशक : खालिद बुक डिपो, कोटा।
- 3 फ़न-ए-तर्जुमा निगारी।
खलीक अन्जुम, प्रकाशक : अन्जुमन तरविक-ए-उर्दू हिन्द, नई दिल्ली।

B.A. (Urdu) Part 2 دوم سال (اردو) بی اے

دو پرچے	نمبر برائے کامیابی ۷۲	کل نمبر ۲۰۰
پرچہ اول	وقت تین گھنٹے	کل نمبر: ۱۰۰
پرچہ دوم	وقت تین گھنٹے	کل نمبر: ۱۰۰

پرچہ اول 1 - Paper - نثر، ناول اور مضمون

وقت: تین گھنٹے
کل نمبر: ۱۰۰

نصاب پانچ یونٹ پر مشتمل ہوگا۔
لیکن

پرچہ تین حصوں پر مشتمل ہوگا جس کی تفصیل اس طرح ہے
حصہ اول: اس حصہ میں ایک لازمی سوال جس میں ہر یونٹ سے دو
مختصر سوال لیتے ہوئے کل دس (۱۰) مختصر سوالات ہونگے
ہر مختصر سوال کا جواب تقریباً بیس (۲۰) الفاظ میں ہوگا۔
کل نمبر ۱۰

حصہ دوم: اس حصہ میں ہر یونٹ سے دو سوال لیتے ہوئے کل
دس (۱۰) سوال ہونگے۔ ہر یونٹ سے ایک سوال کا انتخاب
کرتے ہوئے کل پانچ سوالات کے جوابات تحریر کرنے
ہونگے۔ ہر سوال کا جواب تقریباً ۲۵۰ الفاظ میں ہوگا۔
کل نمبر ۵۰

حصہ سوم : اس حصہ میں چار سوال تفصیلی ہونگے (سوالات کے حصہ بھی ہو سکتے ہیں) جو سبھی یونٹ میں سے دئے جائیں گے لیکن ایک یونٹ میں سے ایک سے زیادہ سوال نہیں ہوگا۔ صرف دو سوال کے جواب دینا ہے ہر جواب میں تقریباً ۵۰۰ الفاظ ہونگے۔
کل نمبر ۴۰

(Unit - I) یونٹ اول

مطالعہ متن : برائے تشریح اور سوالات

(Unit - II) یونٹ دوم

نصاب میں شامل نثر نگاروں کی سوانح اور ادبی خدمات

(Unit - III) یونٹ سوم

نصاب میں شامل ناول کا تنقیدی و فنی جائزہ
پریم چند کی ناول نگاری کا جائزہ

(Unit - IV) یونٹ چہارم

ناول کا فن
اردو میں ناول نگاری کی تاریخ

یونٹ پنجم (Unit - V) :

مضمون نویسی کا فن

ادبی اور سماجی موضوعات پر مضامین

نصابی کتب :-

(۱) انتخابِ نثر (حصہ دوم) حکم چند نیر

(۲) 'نیوہ' ناول (پریم چند)

(۳) گلدستہ مضامین و انشا پر دازی

ڈاکٹر محمد عارف خان (ایجوکیشنل بک ہاؤس علی گڑھ)

نوٹ : سیکشن 'C' میں ایک لازمی سوال تشریح پر مشتمل ہوگا۔

بی اے - سال دوم B.A. Part 2

پرچہ دوم Paper - 2

شاعری اور ترجمہ

کل نمبر: ۱۰۰

وقت : تین گھنٹے

نصاب پانچ یونٹ پر مشتمل ہوگا۔

لیکن

پرچہ تین حصوں پر مشتمل ہوگا جس کی تفصیل اس طرح ہے

حصہ اول : اس حصہ میں ایک لازمی سوال جس میں ہر یونٹ سے دو

مختصر سوال لیتے ہوئے کل دس (۱۰) مختصر سوالات ہونگے

ہر مختصر سوال کا جواب تقریباً بیس (۲۰) الفاظ میں ہوگا۔

کل نمبر ۱۰

حصہ دوم : اس حصہ میں ہر یونٹ سے دو سوال لیتے ہوئے کل دس (۱۰) سوال ہونگے۔ ہر یونٹ سے ایک سوال کا انتخاب کرتے ہوئے کل پانچ سوالات کے جوابات تحریر کرنے ہونگے۔ ہر سوال کا جواب تقریباً ۲۵۰ الفاظ میں ہوگا۔

کل نمبر ۵۰

حصہ سوم : اس حصہ میں چار سوال تفصیلی ہونگے (سوالات کے حصہ بھی ہو سکتے ہیں) جو سبھی یونٹ میں سے دئے جائیں گے لیکن ایک یونٹ میں سے ایک سے زیادہ سوال نہیں ہوگا۔ صرف دو سوال کے جواب دینا ہے ہر جواب میں تقریباً ۵۰۰ الفاظ ہونگے۔

کل نمبر ۴۰

حصہ اول (Unit - I)

غزلیات : صنف غزل فن اور تاریخ

نصاب میں شامل غزلیات برائے تشریح و سوالات۔

حصہ دوم (Unit - II)

غزل گو شعرا پر سوانحی اور تنقیدی سوالات۔

حصہ سوم (Unit - III)

قصیدہ اور مرثیہ : مطالعہ متن برائے تشریح و سوالات

حصہ چہارم (Unit - IV)

قصیدہ گو اور مرثیہ نگار شعرا کے فکر و فن اور سوانح پر سوالات۔

حصہ پنجم (Unit - V)

- (۱) ترجمہ نگاری کا فن
- (۲) فارسی یا ہندی اقتباس کا اردو ترجمہ

نصابی کتب :-

- (۱) شہ پارے : غزلیات : درد، ناسخ، مومن، حالی۔
قصیدہ، ذوق، واہ واہ کیا معتدل ہے باغِ عالم کی ہوا
مرثیہ، انیس : نمک خوان تکلم ہے فصاحت میری۔
- (۲) گلہاے فارسی : تدوین و ترجمہ (ڈاکٹر صولت علی خان)
ناشر: خالد بک ڈپو، کوٹہ
- (۳) فن ترجمہ نگاری : ڈاکٹر خلیق انجم
ناشر: انجمن ترقی اردو ہند، نئی دہلی

نوٹ : سیکشن 'C' میں ایک لازمی سوال تشریح سے متعلق ہوگا
، جو غزلیات، مرثیہ یا قصیدہ پر مشتمل ہوگا۔

बी.ए. पार्ट तृतीय— उर्दू—2018

योजना

दो प्रश्न पत्र

न्यूनतम अंक 72

अधिकतम अंक 200

प्रथम प्रश्न पत्र

समय 3 घंटे

अधिकतम अंक 100

द्वितीय प्रश्न पत्र

समय 3 घंटे

अधिकतम अंक 100

प्रथम प्रश्न पत्र — उर्दू ज़बानों अदब की तारीख का खाका

समय : 3 घंटे

पूर्णांक : 100

पाठ्यक्रम पांच इकाई में विभाजित है लेकिन प्रश्न पत्र 3 खण्ड में विभाजित होगा। जो इस प्रकार है :-

खण्ड (अ) : इस खण्ड में एक अनिवार्य प्रश्न जिसमें प्रत्येक इकाई से 02 लघु प्रश्न लेते हुए कुल 10 लघु प्रश्न होंगे। प्रत्येक लघु प्रश्न का उत्तर लगभग 20 शब्दों में होगा। कुल अंक :10

खण्ड (ब) : इस खण्ड में प्रत्येक इकाई से 02 प्रश्न लेते हुए कुल 10 प्रश्न होंगे। प्रत्येक इकाई से एक प्रश्न का चयन करते हुए कुल 5 प्रश्नों के उत्तर देने होंगे। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर लगभग 250 शब्दों में होगा। कुल अंक : 50

खण्ड (स) : इस खण्ड में 4 प्रश्न वर्णनात्मक होंगे। (प्रश्न में भाग भी हो सकते हैं) जो सभी इकाइयों में से दिए जावेंगे, किन्तु एक इकाई से एक से अधिक प्रश्न नहीं होगा। दो प्रश्नों के उत्तर दिये जाने हैं। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर लगभग 500 शब्दों में होगा। कुल अंक : 40

इकाई—प्रथम—

उर्दू ज़बान के आगाज़—ओ—इरतिका से मुताअल्लिक मुखतलिफ़ नज़रियात।

उर्दू ज़बान का इरतिका 1700 ई. तक

इकाई — द्वितीय

दकन में उर्दू शेर—ओ—अदब (मुग़ल अहदे हुकुमत तक)।

शुमाली हिन्द में उर्दू शायरी का इरतिका 1857 ई. तक ।

शुमाली हिन्द में उर्दू नस्र का इरतिका 1857 ई. तक ।

इकाई — तृतीय

अलीगढ़ तहरीक का तआरुफ ।

अलीगढ़ तहरीक की अदबी खिदमात ।

उर्दू में जदीद नज़्म का आगाज़—ओ—इरतिका

इकाई — चतुर्थ

उर्दू में रूमानी तहरीक आगाज़,— असबाब —ओ—मोहरिरकात

उर्दू अदब पर रूमानी तहरीक के असरात (नस्र—ओ—शायरी)

इकाई — पंचम

उर्दू में 'तरक्की पसन्द तहरीक' का आगाज़, असबाब—ओ—मोहरिरकात ।

उर्दू अदब पर 'तरक्की पसन्द तहरीक' के असरात

1. नज़्म
2. उर्दू गज़ल
3. अफ़साना
4. नाविल
5. तन्कीद ।

उर्दू शेर—ओ—अदब 1947 ई. के बाद

(गज़ल, नज़्म, अफ़साना, नाविल, तनकीद

सहायक पुस्तके :

1. 'उर्दू अदब की तारीख' लेखक : नसीम कुरैशी
2. 'तारीखे अदब उर्दू' लेखक : नरूल हसन नक़वी
3. तरक्की पसन्द तहरीक – लेखक खलीलुरहमान आजमी
4. 'उर्दू अदब की मुख्तसर तरीन तारीख' लेखक : डा. सलीम अख्तर
5. तारीखे अदब उर्दू – लेखक : प्रोफेसर वहाब अरफ़ी
6. 'दकनी अदब की तारीख' माहियुद्दीन कादरी जोर
7. 'उर्दू अदब की तहरीके' लेखक : डा. अनवर सदीद
8. 'उर्दू में रूमानी तहरीक' लेखक : डॉ. मोहम्मद हसन
9. 'उर्दू में तरक्की पसन्द अदबी तहरीक' लेखक : खलीलुरहमान आजमी
10. 'उर्दू शायरी का फन्नी इरतिका' लेखक : डॉ. फरमान फतेहपुरी
11. 'सर सैयद और अलीगढ़ तहरीक' लेखक : खलीक़ निज़ामी
12. सर सैयद और अलीगढ़ तहरीक खलीक़ निज़ामी

द्वितीय प्रश्न पत्र – असनाफे नस्र-ओ-नज़्म

समय : 3 घंटे

पूर्णांक : 100

पाठ्यक्रम पांच इकाई में विभाजित है लेकिन प्रश्न पत्र 3 खण्ड में विभाजित होगा। जो इस प्रकार है :-

- खण्ड (अ) :** इस खण्ड में एक अनिवार्य प्रश्न जिसमें प्रत्येक इकाई से 02 लघु प्रश्न लेते हुए कुल 10 लघु प्रश्न होंगे।
प्रत्येक लघु प्रश्न का उत्तर लगभग 20 शब्दों में होगा।
कुल अंक : 10
- खण्ड (ब) :** इस खण्ड में प्रत्येक इकाई से 02 प्रश्न लेते हुए कुल 10 प्रश्न होंगे। प्रत्येक इकाई से एक प्रश्न का चयन करते हुए कुल 5 प्रश्नों के उत्तर देने होंगे। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर लगभग 250 शब्दों में होगा।
कुल अंक : 50
- खण्ड (स) :** इस खण्ड में 4 प्रश्न वर्णनात्मक होंगे। (प्रश्न में भाग भी हो सकते हैं) जो सभी इकाइयों में से दिए जावेंगे, किन्तु एक इकाई से एक से अधिक प्रश्न नहीं होगा। दो प्रश्नों के उत्तर दिये जाने हैं। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर लगभग 500 शब्दों में होगा।
कुल अंक : 40

नोट: सैक्शन –सी में एक लाजमी सवाल तशरीह पर आधारित होगा

इकाई 1

अफ़साना- इनशाइया- रिपोर्ताज़

फ़न, सिन्फ़ो खुसूसियात, अजज़ाए तरकीबी और तारीख़ –

अफ़साना :- प्रेमचन्द – 'बड़े घर की बेटी'

इनशाइया :- मुश्ताक़ अहमद युसुफ़ी- 'पड़िये गर बीमार'

रिपोर्ताज़ :- कृष्णचन्द – 'पौध'

मुजविज़ा मुतुन पर तन्कीदी और तशरीही सवालात

इकाई 2

खाका, सवानेह और तन्कीद

फ़न, सिन्फ़ी खुसूसियात, अजज़ाए तरकीबी और तारीख़

रशीद अहमद सिद्धीकी- खाका 'सर इकबाल'

मजनु गोरखपुरी- 'अदब और ज़िन्दगी'

मुजुब्बिजा मुतून पर तन्कीदी और तशरीही सवालात

इकाई 3

पाबन्द नज़्म और आज़ाद नज़्म

हैअत, फन और इरतिका ।

अख़्तर उल ईमान—‘एक लड़का’ (पाबन्द नज़्म)

मीराजी—‘समन्दर का बुलावा’ (आज़ाद नज़्म)

मुजुब्बिजा मुतून पर तन्कीदी और तशरीही सवालात ।

इकाई 4

क़तआ और रूबाई

अक़बर इलाहाबादी, इक़बाल

अनीस, अमज़द हैदराबादी

अक़बर इलाहाबादी और इक़बाल का एक क़तआ और अमज़द, अनीस की चार, चार रूबाईयात शामिले निसाब होगी—

अक़बर इलाहाबादी—‘इशरती घर की मोहब्बत का मज़ा भुल गये’

इक़बाल—‘ख़ुदा तुझे किसी तूफ़ों से आशना कर दे’

रूबाईयाते अनीस— 1. क्या फायदा फ़िक्र बेश—ओ—कम से होगा ।

2. दुनिया भी अजब सराए फानी

3. माँ बाप से भी सिवा शफ़क़त तेरी

4. इज्जत रहे यारो आशना के आगे

मुजुब्बिजा मुतून पर तन्कीदी और तशरीही सवालात—

इकाई 5

गीत

सिनफ़ी ख़ुसूसियात और इरतिका

अख़्तर शीरानी, साहिर लुधियानवी

दोनो शायरों का एक एक गीत शामिले निसाब होगा

अख़्तर शीरानी—‘ओ देश से आने वाले बता’

साहिर लुधियानवी ‘जिन्दगी एक सफ़र है सुहाना’

मुजुब्बिजा मुतून पर तन्कीदी और तशरीही सवालात

सहायक पुस्तके :

1. ‘उर्दू नस्र का फ़न्नी इरतिका’ — डॉ. फरमान फतेहपुरी
2. ‘इन्शाइया और इन्शाया निगार’ — डॉ. मोहम्मद हुसैन
3. ‘उर्दू में खाका निगारी’ — डॉ. साबिर सैयद
4. ‘खाके, इन्शाइये ड्रामे और अफसाने’— मोहम्मद कासिम सैयद
5. ‘उर्दू में रिपोर्ताज़ निगारी’ — डॉ. अतहर परवेज़
6. ‘अदब का मुताआला’ — डॉ. अतहर परवेज़
7. ‘नॉविल क्या है ?’ डॉ. अहसन फारूकी
8. ‘उर्दू में रिपोर्ताज़ निगारी’ — डॉ. तलअतगुल
9. ‘नया अफसाना’ — वकार अज़ोम
10. ‘उर्दू में मुख्तसर अफसाना निगारी की तनकीद’— डॉ. परवीन अज़हर
11. ‘गैर अफसानवी अदब’ एक इनतेखाब — डॉ. कमरुलहुदा फ़रीदी
12. ‘उर्दू में सवानेह निगारी’ — अलताफ़ फ़ातिमा

13. 'इन्तेखाबे नस्र-ओ-नज़्म' - बराए बी.ए. साल سوم, डा. फरीदा बानो

بی اے (اردو) سال سوم B.A. (Urdu) Part III

Paper 1 - Urdu Zaban-o-Adab Ki Tareekh Ka Khaka

پرچہ اول - اردو زبان و ادب کی تاریخ کا خاکا

وقت: تین گھنٹے
کل نمبر: ۱۰۰

نصاب پانچ یونٹ پر مشتمل ہو گا۔
لیکن

پرچہ تین حصوں پر مشتمل ہو گا جس کی تفصیل اس طرح ہے
حصہ اول: اس حصہ میں ایک لازمی سوال ہو گا۔ جس میں ہر اکائی
سے دو مختصر سوال لیتے ہوئے کل دس (۱۰) مختصر سوالات
ہونگے ہر مختصر سوال کا جواب تقریباً بیس (۲۰) الفاظ میں
ہو گا۔

کل نمبر ۱۰

حصہ دوم: اس حصہ میں پانچ یونٹ ہو گی۔ ہر یونٹ میں دو سوالات
ہو گے جس میں سے ایک سوال حل کرنا ہو گا۔ اس طرح
کل پانچ سوالات کے جوابات دینے ہوں گے۔ ہر سوال
کا جواب تقریباً ۲۵۰ الفاظ میں مشتمل ہو گا۔

کل نمبر ۵۰

حصہ سوم: اس حصہ میں چار تفصیلی سوال ہونگے۔ جو پورے نصاب
سے دئے جائیں گے لیکن ایک یونٹ میں سے ایک سے
زیادہ سوال نہیں ہو گا۔ صرف دو سوال کے جواب دینا ہے
ہر جواب تقریباً ۵۰۰ الفاظ میں ہو گا۔
کل نمبر ۴۰

پہلی یونٹ (Unit-I)

- اردو زبان کی ابتداء سے متعلق مختلف نظریات
- اردو زبان کا ارتقاء ۱۷۰۰ء تک

دوسری یونٹ (Unit-II)

- دکن میں اردو شعر و ادب (مغل عہد حکومت تک)
- شمالی ہند میں اردو شاعری کا ارتقاء۔ ۱۸۵۷ء تک
- شمالی ہند میں اردو نثر کا ارتقاء۔ ۱۸۵۷ء تک

تیسری یونٹ (Unit-III)

- علی گڑھ تحریک کا تعارف اور ادبی خدمات
- اردو میں جدید نظم کا آغاز و ارتقاء

چوتھی یونٹ (Unit-IV)

- اردو میں رومانی تحریک کا آغاز۔ (اسباب و محرکات)
- اردو ادب پر رومانی تحریک کے اثرات (نثر و شاعری)

پانچویں یونٹ (Unit-V)

- اردو میں ترقی پسند تحریک کا آغاز۔ (اسباب و محرکات)
- اردو ادب پر ترقی پسند تحریک کے اثرات۔
(نظم، غزل، افسانہ، ناول، تنقید)
- اردو شعر و ادب ۱۹۴۷ء کے بعد (غزل، نظم، افسانہ، ناول، تنقید)

معاون کتب:

- ۱- اردو ادب کی تنقیدی تاریخ۔ سید اختر شام حسین
- ۲- تاریخ ادب اردو۔ نور الحسن نقوی
- ۳- اردو ادب کی مختصر ترین تاریخ۔ ڈاکٹر سلیم اختر
- ۴- دکنی ادب کی تاریخ۔ محی الدین قادری زور
- ۵- اردو ادب کی تحریکیں۔ ڈاکٹر انور سمین
- ۶- اردو میں رومانی تحریک۔ ڈاکٹر محمد حسین
- ۷- اردو میں ترقی پسند ادبی تحریک۔ ڈاکٹر خلیل الرحمن اعظمی
- ۸- اردو شاعری کا فنی ارتقا۔ ڈاکٹر فرمان فتح پوری
- ۹- سر سید اور علی گڑھ تحریک۔ خلیق نظامی

بی اے (اردو) سال سوم B.A. (Urdu) Part III

پرچہ دوم 2 - Paper

اصنافِ نثر و نظم

وقت: تین گھنٹے

کل نمبر: ۱۰۰

نصاب پانچ یونٹ پر مشتمل ہو گا۔
لیکن

پرچہ تین حصوں پر مشتمل ہو گا جس کی تفصیل اس طرح ہے
حصہ اول: اس حصہ میں ایک لازمی سوال ہو گا۔ جس میں ہر اکائی
سے دو مختصر سوال لیتے ہوئے کل دس (۱۰) مختصر
سوالات ہونگے ہر مختصر سوال کا جواب تقریباً بیس (۲۰)
الفاظ میں ہو گا۔

کل نمبر ۱۰

حصہ دوم: اس حصہ میں پانچ یونٹ ہو گی۔ ہر یونٹ میں دو سوالات ہو گے جس میں سے ایک سوال حل کرنا ہو گا۔ اس طرح کل پانچ سوالات کے جوابات دینے ہوں گے۔ ہر سوال کا جواب تقریباً ۲۵۰ الفاظ میں مشتمل ہو گا۔

کل نمبر ۵۰

حصہ سوم: اس حصہ میں چار تفصیلی سوال ہوں گے۔ جو پورے نصاب سے دئے جائیں گے لیکن ایک یونٹ میں سے ایک سے زیادہ سوال نہیں ہو گا۔ صرف دو سوال کے جواب دینا ہے ہر جواب تقریباً ۵۰۰ الفاظ میں ہو گا۔ کل نمبر ۴۰

نوٹ: سیکشن 'C' میں ایک لازمی سوال تشریح پر مشتمل ہو گا۔

پہلی یونٹ (Unit-I)

- ♦ افسانہ ، انشائیہ ، رپورٹاژ
- ♦ فن ، صنفی خصوصیات ، اجزائے ترکیبی اور تاریخ
- ♦ افسانہ: حیات اللہ انصاری ”آخری کوشش“
- ♦ انشائیہ: مشتاق احمد یوسفی ”پڑیے گر بیمار“
- ♦ رپورٹاژ قرۃ العین حیدر ”دکن ساٹھار نہیں سنسار میں“
- ♦ مجوزہ متون پر تشریحی اور تنقیدی سوالات

دوسری یونٹ (Unit-II)

- ♦ خاکہ ، سوانح اور تنقید
- ♦ فن ، صنفی خصوصیات ، اجزائے ترکیبی اور تاریخ
- ♦ خاکہ: رشید احمد صدیقی ”سراقبال“
- ♦ تنقید: مجنوں گور کھپوری۔ ”ادب اور زندگی“
- ♦ مجوزہ متون پر تنقیدی اور تشریحی سوالات

تیسری یونٹ (Unit-III)

- ♦ پابند نظم اور آزاد نظم
- ♦ ہیئت ، فن اور ارتقا
- ♦ اختر الایمان۔ ”ایک لڑکا“
- ♦ ن، م راشد۔ ”سباویراں“
- ♦ میراجی۔ ”سمندر کا بلاوا“
- ♦ مجوزہ متون پر تنقیدی اور تشریحی سوالات۔

چوتھی یونٹ (Unit-IV)

- ♦ قطعہ اور رباعی
- ♦ اکبر الہ آبادی: ”عشرتی گھر کی محبت کا مزا بھول گئے“
- ♦ اقبال: ”خدا تجھے کسی طوفان سے آشنا کر دے“
- ♦ رباعیات انیس: (۱) کیا فائدہ فکر بیش و کم سے ہو گا۔

(۲) دنیا بھی عجب سرائے فانی۔ (۳) ماں باپ سے بھی سوا شفقت تیری

(۴) عزت رہے یارو آشنا کے آگے۔

رباعیات امجد: (۱) ہے کعبہ وبت خانہ میں جلوہ تیرا

(۲) پیراہنِ ننگ و نام صد چاک کیا (۳) ہر وقت رواں ہے چشمِ تر سے دریا

(۴) دنیا ہے عجب مقامِ عبرت افزا

• مجوزہ متون پر تنقیدی اور تشریحی سوالات۔

پانچویں یونٹ (Unit-V)

• گیت : صنفی خصوصیات اور ارتقا

• اختر شیرانی: ”اودیس سے آنے والے بتا“

• ساحر لدھیانوی: ”وہ صبح کبھی تو آئے گی“

• مجوزہ متون پر تنقیدی اور تشریحی سوالات۔

معاون کتب:

(۱) اردو نثر کا فنی ارتقا ڈاکٹر فرمان فتح پوری

(۲) انشائیہ اور انشائیہ نگار ڈاکٹر محمد حسین

(۳) اردو میں خاکا نگاری ڈاکٹر صابر سید

(۴) ادب کا مطالعہ ڈاکٹر اطہر پرویز

(۵) اردو میں رپورتاژ نگاری ڈاکٹر طلعت گل

(۶) اردو میں سوانح نگاری الطاف فاطمہ

(۷) نیا افسانہ وقار عظیم

(۶) انتخاب نثر و نظم، برائے بی اے سال سوم: ڈاکٹر فریدہ بانو